

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ

(назва факультету)

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності

(повна назва кафедри)

к.е.н., доцент Л.О. Болтянська

_____ *(підпис)*

_____ *(ініціали та прізвище)*

“ ____ ” _____ 2020 року

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістр

(ступінь вищої освіти)

**на тему: «Обґрунтування доцільності інвестицій в інноваційний
розвиток ТОВ «Агро-Сервіс» м. Мелітополь Запорізької області»**

27.ПТБ.Д. 022

Виконав: студент 2 курсу, групи 21 МБ ПТ

Спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

_____ **В.В.Ткачук**

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Керівник: к.е.н., доцент _____

_____ **Г.І. Грицаєнко**

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Мелітополь – 2020 рік

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Інститут, факультет Е та Б Кафедра підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Ступінь вищої освіти «Магістр»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності

(повна назва кафедри)

к.е.н., доцент Л.О. Болтянська

(підпис)

(ініціали та прізвище)

“ ”

2020 року

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Ткачук Віолетті Віталіївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1 Тема дипломної роботи «Обґрунтування доцільності інвестицій в інноваційний розвиток ТОВ «Агро-Сервіс» м. Мелітополь Запорізької області»

керівник дипломної роботи Г.І. Грицаєнко к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ректора університету від «23» жовтня 2019 року №1772-С

2 Строк подання студентом дипломної роботи _____

3 Вихідні дані до дипломної роботи науково-теоретична література; статистичні дані України; статистичні дані області; статистична звітність підприємства;

4 Зміст дипломної роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади інвестицій та інноваційної діяльності підприємства

Розділ 2. Стан інвестиційно-інноваційної діяльності ТОВ «Агро-Сервіс» м. Мелітополь Запорізької області

Розділ 3. Обґрунтування доцільності та економічної ефективності інвестицій в інноваційний розвиток підприємства

Висновки

Список використаних джерел

5 Перелік графічного матеріалу: рисунки, графіки та схеми.

6 Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів дипломної роботи	Відмітка про виконання
1	Вступ		
2	Розділ 1. Теоретичні засади інвестицій та інноваційної діяльності підприємства		
3	Розділ 2. Стан інвестиційно-інноваційної діяльності ТОВ «Агро-Сервіс» м. Мелітополь Запорізької області		
4	Розділ 3. Обґрунтування доцільності та економічної ефективності інвестицій в інноваційний розвиток підприємства		
5	Висновки		
6	Список використаних джерел.		

Студент _____ **В.В. Ткачук**
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник дипломної роботи _____ **Г.І. Грицасенко**
(підпис) (ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Тема кваліфікаційної роботи: Обґрунтування доцільності інвестицій в інноваційний розвиток ТОВ «Агро-Сервіс» м. Мелітополь Запорізької області

ЗВО (назва): ТДАТУ ім. Дмитра Моторного

1. Рік завершення роботи: 2020
2. Обсяг роботи: 108 с.
3. Кількість додатків: 4 од.
4. Кількість ілюстрацій: 24 од.
5. Кількість таблиць: 39 од.
6. Кількість джерел літератури: 104 од.

Характеристика кваліфікаційної роботи:

Мета кваліфікаційної роботи: розробка теоретичних положень і науково-методичного та практичного інструментарію обґрунтування доцільності інвестицій в інноваційний розвиток підприємства оптової торгівлі

1. *Методи проведених досліджень:* статистичні, монографічний, розрахунково-конструктивний

2. *Основні результати дослідження (наукові, практичні):* обґрунтовано методичний підхід до аналізу доцільності та ефективності інвестицій в інноваційну діяльність підприємств оптової торгівлі; проаналізовано сучасний стан оптової торгівлі в Україні, ринку сільськогосподарської техніки, стан фінансово-господарської та інвестиційно-інноваційної діяльності ТОВ «Агро-Сервіс» м. Мелітополь Запорізької області; розроблено пропозиції з підвищення ефективності інвестицій в інноваційну діяльність підприємств оптової торгівлі на основі реінжинірингу бізнес-процесів, впровадження аутсорсингу, пошуку шляхів покращення фінансових результатів підприємства за допомогою факторного аналізу, інвестицій в інноваційний проект додаткового обладнання складського господарства, а також інновації для покращення транспортного забезпечення оптового торгового підприємства.

3. *Наявність документа про використання наукових результатів:* є (довідка про впровадження)

ОПТОВА ТОРГІВЛЯ, РИНОК, ІНВЕСТИЦІЯ, ІННОВАЦІЯ,
ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ, ПРИБУТОК, РЕІНЖІНІРИНГ,
АУТСОРСИНГ

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	11
1.1. Сутність інноваційної діяльності підприємства та об'єктивна необхідність її інвестування	11
1.2. Сучасні проблеми оптової торгівлі сільськогосподарською технікою та устаткуванням	18
1.3. Методика дослідження	22
РОЗДІЛ 2. СТАН ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «АГРО-СЕРВІС» М. МЕЛІТОПОЛЬ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	28
2.1. Аналіз ринку продукції підприємства	28
2.2. Стисла організаційно-економічна характеристика підприємства	37
2.3. Оцінка фінансових результатів та фінансового стану підприємства	47
2.4. Стан інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства	57
РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ В ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА	67
3.1. Обґрунтування шляхів інноваційного розвитку підприємства	67
3.2. Фінансовий план інвестицій в інноваційний проект додаткового обладнання складського господарства	73
3.3. Інновації для покращення транспортного забезпечення оптового торгового підприємства	78
3.4. Впровадження в підприємстві оптової торгівлі реінжинірингу бізнес-процесів	84
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	91
ДОДАТКИ	104

ВСТУП

Актуальність теми. Оптова торгівля в Україні представлена великою кількістю суб'єктів господарювання, куди залучено багато працездатного населення, забезпечуються високі обсяги товарообороту, відмічається суттєва ділова активність, що свідчить про наявність значного інноваційного потенціалу. Оптова торгівля є динамічною сферою з відносно коротшим строком окупності інвестицій, високою інвестиційною привабливістю, але й розвинутим конкурентним середовищем.

Зміцнення конкурентних позицій підприємств оптової торгівлі потребує більш активного і системного впровадження інновацій. Але однією з найважливіших передумов інноваційної діяльності є її інвестиційне забезпечення. Таким чином, обґрунтування теоретико-методичного та прикладного базису інвестування в інноваційний розвиток підприємств оптової торгівлі набуває високої актуальності.

Питанням інновацій та інноваційної діяльності присвячені роботи таких науковців, як Бажал Ю.М. [1], Височан О.С., Пікуш Ю.В. [5], Волобуєв Г.С. [6], Грицаєнко М.І. [17, 20-29], Дацій О.І. [32], Лапко О.А. [50], Омарбакиєв Л.А. [58], Портер М. [65], Санто Б. [77], Черваньов Д.М., Нейкова Л.І. [86], Шпикуляк О.Г. [39], Шумпетер Й. [91] та багатьох інших. Питання інвестицій та інвестиційної діяльності розглядалися багатьма науковцями, такими як Білик В.В. [3], Бланк І.О. [4], Волчанська Л.В. [7], Герасимчук З. [9], Гобрей М.В. [10], Грицаєнко Г.І. [12-15, 17-19], Кейнс Дж. [41], Макконел К., Брю С. [53], Мочерний С.В. [33], Перар Ж. [61], Титаренко Н.О. [80].

Проблеми оптової торгівлі в цілому, а також оптової торгівлі сільськогосподарською технікою та устаткуванням знаходяться у центрі уваги науковців всього світу. Так, серед іноземних дослідників оптової торгівлі можна виділити Мартина Б. і Вельдмана Дж. [100], Джокара А. та Хусейні С. [99], Девіса А.М. та Хіндмена К. [94], Чжана Й.Х. і Вана Й. [104], Андерсона Е.Й. і Філпотта А.Б. [92] та інших. Питання оптової торгівлі

сільськогосподарською технікою та устаткуванням досліджують Ріхенген М. [102], Девіс Г.В., Балеї Д. та Худоба Л.М. [95], Рейтер Г. [101], Стаус А. і Бекер Т. [103], Бак А. і Хусті І. [93] та багато інших. Серед українських науковців, які досліджували оптову торгівлю, можна виділити таких, як О.П. Бегларашвілі і А.В. Кулік [2], І.С. Галик, Л.Г. Ніколайчук та Б.Д. Семак [8], Ю.А. Дайновський, Н.Р. Балук та Н.Ф. Басій [30], Х.П. Данилків, В.Я. Гавран, М.І. Гавран та Р. Грондскі [31], Н.Б. Ільченко [35-38], З.І. Кобеля, О.І. Мельник та О.П. Метліцька [42] та багато інших.

Відзначаючи цінність результатів досліджень науковців, необхідно наголосити, що не всі теоретичні розробки знаходять застосування на практиці. Аналіз опублікованих праць і практика господарської діяльності вітчизняних підприємств свідчать про недостатню розробку принципово важливих питань щодо особливостей інвестицій в інноваційну діяльність підприємств оптової торгівлі.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є розробка теоретичних положень і науково-методичного та практичного інструментарію оцінки доцільності та ефективності інвестицій в інноваційну діяльність підприємств оптової торгівлі.

Для досягнення поставленої мети у дослідженні вирішено такі науково-практичні завдання:

- опрацьовано теорію інвестицій, уточнено сутність понять «інвестиція», «інновація»;
- обґрунтовано методичний підхід до аналізу доцільності та ефективності інвестицій в інноваційну діяльність підприємств оптової торгівлі;
- проаналізовано сучасний стан оптової торгівлі в Україні, ринку сільськогосподарської техніки, стан фінансово-господарської та інвестиційно-інноваційної діяльності ТОВ «Агро-Сервіс» м. Мелітополь Запорізької області;
- розроблено пропозиції з підвищення ефективності інвестицій в

інноваційну діяльність підприємств оптової торгівлі на основі реінжинірингу бізнес-процесів, впровадження аутсорсингу, пошуку шляхів покращення фінансових результатів підприємства за допомогою факторного аналізу, інвестицій в інноваційний проект додаткового обладнання складського господарства, а також інновації для покращення транспортного забезпечення оптового торгового підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробці теоретичних і практичних засад інвестицій в інноваційну діяльність підприємства оптової торгівлі сільськогосподарськими машинами та устаткуванням.

Об'єктом дослідження є процес інвестицій в інноваційну діяльність в ТОВ «Агро-Сервіс» м. Мелітополь Запорізької області.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних і практичних засад інвестицій в інноваційну діяльність.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною базою дослідження є діалектичний метод пізнання, основні положення економічної теорії, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань інвестицій в інноваційну діяльність підприємства оптової торгівлі, нормативно-правові акти з питань розвитку оптової торгівлі. Для досягнення поставлених завдань у роботі використано наступні методи досліджень: абстрактно-логічний – для узагальнення теоретико-методологічних досліджень з проблеми уточнення сутності та розвитку інвестицій в інноваційну діяльність підприємства; монографічний – для аналізу нормативно-правових актів, регіональних особливостей формування та досвіду підприємств оптової торгівлі; системно-функціональний, логічного узагальнення – в процесі обґрунтування пріоритетних напрямів інвестицій в інноваційну діяльність підприємства оптової торгівлі сільськогосподарськими машинами та устаткуванням.

Інформаційною основою дослідження є нормативно-правова база з досліджуваної проблеми, дані Державної служби статистики України, статистичні та фінансові звіти ТОВ «Агро-Сервіс» м. Мелітополь Запорізької області, праці зарубіжних і вітчизняних вчених, ресурси мережі Інтернет.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що виявлені в кваліфікаційній роботі теоретико-концептуальні підходи та практичні пропозиції щодо інвестицій в інноваційний розвиток підприємства оптової торгівлі сільськогосподарськими машинами та устаткуванням можуть бути використані в інших підприємствах регіону.

Особистий внесок здобувача ступеня вищої освіти «Магістр». Теоретичні положення і практичні рекомендації щодо інвестицій в інноваційний розвиток підприємства оптової торгівлі сільськогосподарськими машинами та устаткуванням є результатом власних досліджень, проведених автором.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні положення дипломної роботи доповідались на щорічних студентських науково-практичних конференціях студентів і магістрантів ТДАТУ (м. Мелітополь, 2017-2019 рр.), V Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції ЛНАУ (м. Львів, 2019 р.), III Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів КНТЕУ (м. Київ, 2019 р.).

Публікації. За результатами проведеного дослідження автором опубліковано статті:

1. Ткачук В.В. Інвестиції в криптовалюту / Ткачук В.В., Грицаєнко М.І. // Збірник наукових праць студентів та магістрів Таврійського державного агротехнологічного університету, присвячений Дню студента. Випуск 3. - м. Мелітополь, ТДАТУ, 2017. – С. 65-67;
2. Ткачук В.В. Криптовалюта як інструмент інвестицій / Ткачук В.В., Грицаєнко М.І. // Матеріали наукової конференції студентів та магістрантів / За ред. Т.І. Яворської. – Мелітополь: ТДАТУ, 2018. – Т.1. – С. 72-74
3. Ткачук В.В. Тенденції формування дивідендної політики підприємства / В.В. Ткачук, Г.І. Грицаєнко // Матеріали Всеукраїнської наукової конференції магістрантів і студентів ТДАТУ (м. Мелітополь, 17 листопада 2018 р.). – Мелітополь: ТДАТУ, 2018. – С. 103-105;

4. Ткачук В.В. Роль аналізу в системі економічного управління підприємством / В.В. Ткачук, Г.І. Грицаєнко //Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи розвитку: тези доп. V Всеукр. студент. наук.-практ. конф., присвяч. 68-й річниці від дня народження д.е.н., професора Петра Степановича Березівського (м. Львів, 4 березня 2019 р.). – Львів: ЛНАУ, 2019. – С. 171-173;
5. Ткачук В.В. Соціальні інвестиції в об'єднаних територіальних громадах / В.В. Ткачук, Г.І. Грицаєнко // Гео економічні та політико-правові виклики структурній перебудові міжнародних зв'язків України [Електронне видання]: тези доповідей III Всеукр. наук.-практ. конф. студ. (Київ, 6 – 7 березня 2019 р.) / відп. ред. А. А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. у-т, 2019. – С. 321-324;

Обсяг та структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, додатків. Повний обсяг роботи налічує 108 сторінок комп'ютерного тексту. Кваліфікаційна робота містить 39 таблиць, 24 рисунка, 4 додатка. Список використаних джерел налічує 104 найменування на 13 сторінках, в тому числі 13 англомовних публікацій.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність інноваційної діяльності підприємства та об'єктивна необхідність її інвестування

Розвиток підприємств оптової торгівлі неможливий без сучасних досягнень науки і техніки, втілених у нові технології, продукти, засоби комунікацій, нові методи технічного та організаційного управління, нові види послуг – тобто без інноваційної діяльності, для реалізації якої необхідні інвестиції.

Для пошуку ефективних шляхів інноваційної діяльності спочатку необхідно чітко визначитись з суттю поняття «інновації».

Питанням інновацій та інноваційної діяльності присвячені роботи таких науковців, як Бажал Ю.М. [1], Височан О.С., Пікуш Ю.В. [5], Волобуєв Г.С. [6], Грицаєнко М.І. [17, 20-29], Дацій О.І. [32], Лапко О.А. [50], Омарбакиєв Л.А. [58], Портер М. [65], Санто Б. [77], Черваньов Д.М., Нейкова Л.І. [86], Шпикуляк О.Г. [39], Шумпетер Й. [91] та багатьох інших. Незважаючи на численність публікацій, багато проблем інноваційної діяльності залишаються недопрацьованими, чим обумовлюється актуальність обраної теми дослідження.

До сих пір тривають дискусії щодо сутності поняття «інновації». В табл. 1.1. наведені визначення, які представлені в наукових публікаціях, енциклопедичних словниках та в Законі України «Про інноваційну діяльність».

Так, Бажал Ю.М. вважає, що інновації – це «зміна технології виробництва, яка має історичне значення і становить собою стрибок від старої виробничої функції до нової» [1].

Визначення сутності поняття «інновації»

Автор	Визначення
Закон України «Про інноваційну діяльність» [68]	новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери
Бажал Ю.М. [1]	зміна технології виробництва, яка має історичне значення і становить собою стрибок від старої виробничої функції до нової
Височан О.С., Пікуш Ю.В. [5]	кінцевий результат інноваційної діяльності, який набув форми принципово нового або значно вдосконаленого виду продукції (роботи, послуги), техніки чи технології і якому передували науково-дослідні роботи з використанням нових методів, технологій, методик
Волобуєв Г.С. [6, с. 214]	під інноваціями слід розуміти процес створення і комерціалізації підприємства нової техніки, технології, товарів, методів управління, тощо, які викликають (спрямовані) покращення якості та ефективності виробничого, управлінського, комерційного та інших процесів, а також призводять до розвитку економіки в цілому
Дацій О.І. [32, с.11]	проведення зміни в техніці, технології, організації, екології, економіці, а також в соціальній сфері з метою одержання економічного ефекту на основі задоволення певних соціальних потреб
Лапко О.А. [50]	процес, який не завершується освоєнням нової техніки у виробництві або доведенням до проектної потужності нової технології, а має безперервний характер навіть після впровадження
Омарбакиєв Л.А. [58, с.8]	результат діяльності, що отримала втілення в новому або вдосконаленому товарі, технологічному процесі, використовуваних в практичній діяльності, або в нових підходах до проблеми розвитку соціальних послуг
Портер М. [65, с. 171]	інновації – це можливість здобуття конкурентних переваг. Інновації виявляються в новому дизайні продукту, у новому процесі виробництва, у новому підході до маркетингу, у новій методиці підвищення кваліфікації працівників
Санто Б. [77, с.83]	такий суспільно-технічно-економічний процес, який через практичне використання ідей і винаходів сприяє створенню кращих за своїми властивостями виробів і технологій
Чекаль Л.А., Павлова О.Ю., Строжук С.В. [81]	кінцевий результат інноваційної діяльності, який отримав втілення у вигляді нового або удосконаленого продукту, що виводиться на ринок, а також нового або удосконаленого технологічного процесу, що використовується у практичній діяльності у новому підході до соціальних послуг та має економічний, соціальний, екологічний, науково-технічний або інший вид ефекту
Черваньов Д.М., Нейкова Л.І. [86]	воно є процесом доведення наукової ідеї або технічного винаходу до стадії практичного використання, що приносить дохід, а також пов'язані із цим процесом техніко-економічні та інші зміни у соціальному середовищі
Шпикуляк О.Г. [39, с. 100]	це закінчений результат творчої праці винахідника, який матеріалізований, тобто втілений у вигляді нового (або удосконаленого) продукту, процесу, послуги або системи управління, що базуються на отриманих нових знаннях, відкриттях чи винаходах, які запропоновані на ринку, але поки що не знайшли масового практичного застосування у споживачів
Шумпетер Й. [91, с.169-170]	конструювання нових способів виробництва і продуктів

Джерело: складено автором на основі опрацьованих наукових публікацій

Височан О.С. та Пікуш Ю.В. наголошують на тому, що інновації – це «кінцевий результат інноваційної діяльності, який набув форми принципово нового або значно вдосконаленого виду продукції (роботи, послуги), техніки чи технології і якому передували науково-дослідні роботи з використанням нових методів, технологій, методик» [5]. Волобуєв Г.С. вважає, що «під інноваціями слід розуміти процес створення і комерціалізації підприємства нової техніки, технології, товарів, методів управління, тощо, які викликають (спрямовані) покращення якості та ефективності виробничого, управлінського, комерційного та інших процесів, а також призводять до розвитку економіки в цілому» [6, с. 214].

Дацій О.І. висловлює думку про те, що інновації – це «проведення зміни в техніці, технології, організації, екології, економіці, а також в соціальній сфері з метою одержання економічного ефекту на основі задоволення певних соціальних потреб» [32, с.11]. Лапко О.А. розглядає інновації як «процес, який не завершується освоєнням нової техніки у виробництві або доведенням до проектної потужності нової технології, а має безперервний характер навіть після впровадження» [50]. Омарбакиєв Л.А. вважає, що інновації – це «результат діяльності, що отримала втілення в новому або вдосконаленому товарі, технологічному процесі, використовуваних в практичній діяльності, або в нових підходах до проблеми розвитку соціальних послуг» [58, с.8].

Черваньов Д.М. та Нейкова Л.І. наголошують на тому, що «воно є процесом доведення наукової ідеї або технічного винаходу до стадії практичного використання, що приносить дохід, а також пов'язані із цим процесом техніко-економічні та інші зміни у соціальному середовищі» [86]. Шпикуляк О.Г. вважає, що інновація – «це закінчений результат творчої праці винахідника, який матеріалізований, тобто втілений у вигляді нового (або удосконаленого) продукту, процесу, послуги або системи управління, що базуються на отриманих нових знаннях, відкриттях чи винаходах, які запропоновані на ринку, але поки що не знайшли масового практичного застосування у споживачів» [39, с. 100].

Цікавою є думка закордонних науковців, які є родоначальниками інноваційної теорії. Так, Шумпетер Й. визначає, що інновація – це «конструювання нових способів виробництва і продуктів» [91, с.169-170]. Портер М. наголошує на тому, що «інновації – це можливість здобуття конкурентних переваг. Інновації виявляються в новому дизайні продукту, у новому процесі виробництва, у новому підході до маркетингу, у новій методиці підвищення кваліфікації працівників» [65, с. 171]. Санто Б. вважає, що інновація – це «такий суспільно-технічно-економічний процес, який через практичне використання ідей і винаходів сприяє створенню кращих за своїми властивостями виробів і технологій» [77, с.83].

В енциклопедичному словнику визначення інновацій надається наступним чином: «кінцевий результат інноваційної діяльності, який отримав втілення у вигляді нового або удосконаленого продукту, що виводиться на ринок, а також нового або удосконаленого технологічного процесу, що використовується у практичній діяльності у новому підході до соціальних послуг та має економічний, соціальний, екологічний, науково-технічний або інший вид ефекту» [81].

Вважаємо, що найбільш повною та доречною є дефініція, яка розкривається у Законі України «Про інноваційну діяльність»: інновації – це «новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [68].

Інновації, інноваційна діяльність неможливі без інвестицій, тому необхідно розглянути теоретичну сутність поняття «інвестиції» (табл. 1.2.).

Питання інвестицій та інвестиційної діяльності розглядалися багатьма науковцями, такими як Білик В.В. [3], Бланк І.О. [4], Волчанська Л.В. [7], Герасимчук З. [9], Гобрей М.В. [10], Грицаєнко Г.І. [12-15, 17-19], Кейнс Дж. [41], Макконел К., Брю С. [53], Мочерний С.В. [33], Перар Ж. [61], Титаренко Н.О. [80].

Визначення сутності поняття «інвестиції»

Автор	Визначення
Закон України «Про інвестиційну діяльність» [67]	Інвестиції – це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладають в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, внаслідок якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект
Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку [54]	Інвестиції – актив, утримуваний підприємництвом для приросту капіталу через розподіл доходів (наприклад, відсотків, роялті, дивідендів та ренти), для збільшення вартості капіталу або інших вигод для підприємства інвестора, отриманих, скажімо, завдяки торговельним відносинам
Податковий кодекс України [63]	Інвестиція – це господарська операція, яка передбачає придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та цінних паперів в обмін на кошти або майно
Білик В.В. [3, с. 114]	Інвестиції – це певні засоби, вкладання коштів у які забезпечує збільшення їх вартості та зростання доходу
Бланк І.О. [4]	Інвестиції – витрати грошових коштів, спрямовані на відтворення капіталу(його підтримку і розширення
Волчанська Л.В. [7, с. 104]	інвестиціями можна вважати засоби, що направляються на відтворення або збільшення капіталу з метою одержання прибутку в майбутньому
Герасимчук З. [9]	будь-які вкладення, зумовлені стратегічними цілями економічної політики та спрямованими на розвиток окремих галузей, виробництв, регіональних господарських систем з метою примноження матеріального та соціально-значимого багатства у майбутньому
Гобрей М.В. [10, с. 152]	під інвестиціями необхідно розуміти ті економічні ресурси, що спрямовуються на збільшення як реального капіталу суспільства, тобто на розширення чи модернізацію виробничого апарату, так й інвестиції в «людський капітал», які на сучасному етапі розвитку економіки набувають усе більшого значення
Кейнс Дж. [41, с. 33].	інвестиції – це «... поточний приріст цінності майна внаслідок виробничої діяльності даного періоду», ...»та частина прибутку за певний період, що не була використана для споживання»
Макконел К., Брю С. [53, с. 312]	інвестиції – «... затрати на виробництво і накопичення засобів виробництва і нарощення матеріальних запасів»
Мочерний С.В. [33, с. 63]	... інвестиції – це довготермінові вкладення капіталу в різні сфери та галузі народного господарства в середині країни та за її межами з метою привласнення прибутку
Перар Ж. [61]	інвестиції – це додаткові вкладання до вже наявних коштів, тобто це вкладення, що спрямовані на розширення бізнесу або створення умов для підвищення ефективності його функціонування
Титаренко Н.О. [80, с. 127]	інвестиції – це всі види активів, вкладених у господарську діяльність з метою одержання доходу

Джерело: складено автором на основі опрацьованих наукових публікацій

Так, Білик В.В. надає наступне визначення: «Інвестиції – це певні засоби, вкладання коштів у які забезпечує збільшення їх вартості та зростання доходу» [3, с. 114]. Бланк І.О. вважає, що «інвестиції – витрати грошових коштів, спрямовані на відтворення капіталу(його підтримку і розширення» [4]. Волчанська Л.В. висловлює думку про те, що «інвестиціями можна вважати засоби, що направляються на відтворення або збільшення капіталу з метою одержання прибутку в майбутньому» [7, с. 104]. Герасимчук З. пропонує під інвестиціями розуміти «будь-які вкладення, зумовлені стратегічними цілями економічної політики та спрямованими на розвиток окремих галузей, виробництв, регіональних господарських систем з метою примноження матеріального та соціально-значимого багатства у майбутньому» [9]. Гобрей М.В. вважає, що «під інвестиціями необхідно розуміти ті економічні ресурси, що спрямовуються на збільшення як реального капіталу суспільства, тобто на розширення чи модернізацію виробничого апарату, так й інвестиції в «людський капітал», які на сучасному етапі розвитку економіки набувають усе більшого значення» [10, с. 152]. Титаренко Н.О. надає наступне визначення: «Інвестиції – це всі види активів, вкладених у господарську діяльність з метою одержання доходу» [80, с. 127].

Іноземні науковці визначають теоретичну сутність інвестицій наступним чином. Так, Кейнс Дж. наголошує, що інвестиції – це «... поточний приріст цінності майна внаслідок виробничої діяльності даного періоду», ... «та частина прибутку за певний період, що не була використана для споживання» [41, с. 33]. Макконел К., Брю С. вважають, що інвестиції – «... затрати на виробництво і накопичення засобів виробництва і нарощення матеріальних запасів» [53, с. 312]. Перар Ж. визначає, що «інвестиції – це додаткові вкладання до вже наявних коштів, тобто це вкладення, що спрямовані на розширення бізнесу або створення умов для підвищення ефективності його функціонування» [61].

В економічній енциклопедії Мочерний С.В. надає наступне визначення: «... інвестиції – це довготермінові вкладення капіталу в різні сфери та галузі

народного господарства в середині країни та за її межами з метою привласнення прибутку» [33, с. 63].

В законодавчих та нормативних документах інвестиції розглядаються наступним чином. В Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку визначено, що «інвестиції – актив, утримуваний підприємством для приросту капіталу через розподіл доходів (наприклад, відсотків, роялті, дивідендів та ренти), для збільшення вартості капіталу або інших вигод для підприємства інвестора, отриманих, скажімо, завдяки торговельним відносинам» [54]. У Податковому кодексі України надається, що «інвестиція – це господарська операція, яка передбачає придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та цінних паперів в обмін на кошти або майно» [63].

Вважаємо, що найбільш повно і комплексно сутність інвестицій розкривається у Законі України «Про інвестиційну діяльність»: «Інвестиції – це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладають в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, внаслідок якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект» [67].

Сутність інвестицій доповнює класифікація. Так, Рудейчук С. виділяє наступні класифікаційні ознаки інвестицій:

- за суб'єктами вкладення – інвестиції, що здійснюються фізичними, юридичними особами, вітчизняними та закордонним інвесторами та змішані інвестиції (з урахуванням походження капіталу);
- за об'єктами вкладення – інвестиції в капітальне будівництво, в капітальний ремонт, інвестиції на реконструкцію та модернізацію;
- за спрямованістю інвестування – початкові, екстенсивні, інтенсивні, реінвестування, бруто-інвестиції;
- за ступенем ризику інвестування – агресивні, помірні та консервативні ризики [76, с. 152].

На думку Петухової О.М., інвестиції класифікують за наступними ознаками:

- 1) за видами інвестицій: (виробничі, фінансові, інтелектуальні);
- 2) за цілями застосування (реінвестиції, нетто-інвестиції);
- 3) за характером участі в інвестуванні (прямі, непрямі);
- 4) за територіальною ознакою (внутрішні, зовнішні, іноземні) [62].

Вважаємо, що найбільш повно класифікація інвестицій розкривається у роботі Грицаєнко Г.І. [18]. В основу класифікації покладені ознаки:

- види інвестицій;
- об'єкти вкладення коштів;
- характер участі в інвестуванні;
- регіональний аспект;
- період інвестування;
- форми власності;
- форми участі інвестора;
- ступінь ризику;
- форми відтворення.

Виходячи з вищевикладеного, можна зробити наступні висновки. Інновації дозволяють оптимізувати витрати, збільшити конкурентоспроможність організації, забезпечити споживача максимально можливим обсягом інформації про товари і послуги, підвищити продуктивність роботи працівників; поліпшити показники фінансово-економічної діяльності та збільшити прибуток підприємства.

1.2. Сучасні проблеми оптової торгівлі сільськогосподарською технікою та устаткуванням

Проблеми оптової торгівлі в цілому, а також оптової торгівлі сільськогосподарською технікою та устаткуванням знаходяться у центрі уваги науковців всього світу. Так, серед іноземних дослідників оптової торгівлі можна виділити Мартина Б. і Вельдмана Дж. [100], Джокара А. та Хусейні С.

[99], Девіса А.М. та Хіндмена К. [94], Чжана Й.Х. і Вана Й. [104], Андерсона Е.Й. і Філпотта А.Б. [92] та інших.

Так, Мартин Б. і Вельдман Дж. розкривають вплив товарно-матеріальних запасів на механізм торгів, що може знижувати оптові ціни [100]. Джокар А. та Хусейні С. досліджують проблему взаємовідносин виробник – ритейлер [99]. Девіс А.М. та Хіндмен К. досліджують вплив багатопланових переговорів і ризику запасів на продуктивність двоетапного ланцюга поставок [94]. Чжан Й.Х., Ван Й. також досліджують двоетапні ланцюги поставок [104]. Андерсон Е.Й., Філпott А.Б. розглядають використання форвардних контрактів для зниження ризику для компаній, що працюють на спотовому ринку [92].

Питання оптової торгівлі сільськогосподарською технікою та устаткуванням досліджують Ріхенген М. [102], Девіс Г.В., Балей Д. та Худоба Л.М. [95], Рейтер Г. [101], Стаус А. і Бекер Т. [103], Бак А. і Хусті І. [93] та багато інших.

Так, Ріхенген М. визначають, що східноєвропейський сільськогосподарський регіон більш ніж в 6 разів більше, ніж Західна Європа (800 млн. га) і теоретично створює величезний ринок для сільськогосподарської техніки. Через різкий занепад місцевої промисловості і жорстких фінансових обмежень населення сільгосптехніка в країнах СНД в основному вкрай стара і потребує термінової заміни. Внаслідок того, що місцева технічна індустрія тільки поступово відновлюється, а переваги споживачів стають все більш орієнтованими на західні технологічні рівні, існує великий потенціал для імпорту. Однак рівень ризику в країнах СНД залишається значно вищим, ніж в країнах Центральної Європи. У більшості країн Центральної Європи був створений справжній «ринок», оскільки вони швидко адаптували західноєвропейські економічні процедури і стандарти в процесі реформування [102].

Девіс Г.В., Балей Д. та Худоба Л.М. вивчають досвід крупного американського виробника сільськогосподарської техніки в Китаї Deere & Co. Результати цього дослідження демонструють швидкі зміни, що відбуваються

в виробництві та реалізації сільськогосподарської техніки, а також особливості, характерні для китайського ринку. На думку дослідників, будь-який бізнес, який хоче вийти на китайський ринок сільськогосподарської техніки, повинен уважно вивчити динаміку цих питань [95].

Рейтер Г. аналізує завдання сільськогосподарського машинобудування в забезпеченні ефективних машин і процесів. Дослідник надійшов висновків, що впровадження електроніки підвищило ступінь автоматизації і стало ключовою технологією для сільськогосподарської техніки [101]. Стаус А., Бекер Т провели дослідження задоволеності дилерів своїми постачальниками в секторі сільськогосподарської техніки [103],

Бак А., Хусті І. досліджують виробництво угорського сільськогосподарського машинобудування, яке останнім часом значно відстає від виробництва попередніх років. Вони надійшли висновків, що через відсутність інноваційного розвитку угорські виробники втратили свої колишні ролі на угорському ринку сільськогосподарської техніки. Трохи більше чверті (26-27 відсотків) від загального обороту на внутрішньому ринку припадає на вітчизняних виробників. Дослідники вважають, що угорські умови також застосовні і типові для виробників сільськогосподарської техніки інших колишніх соціалістичних країн [93].

Серед українських науковців, які досліджували оптову торгівлю, можна виділити таких, як О.П. Бегларашвілі і А.В. Кулік [2], І.С. Галик, Л.Г. Ніколайчук та Б.Д. Семак [8], Ю.А. Дайновський, Н.Р. Балук та Н.Ф. Басій [30], Х.П. Данилків, В.Я. Гавран, М.І. Гавран та Р. Грондські [31], Н.Б. Ільченко [35-38], З.І. Кобеля, О.І. Мельник та О.П. Метліцька [42] та багато інших.

Так, О.П. Бегларашвілі і А.В. Кулік провели дослідження регіональних аспектів і тенденцій розвитку підприємств оптової торгівлі у західних областях України. Науковцями висвітлено регіональні аспекти основних показників розвитку підприємств оптової торгівлі західного регіону України, проаналізовано динаміку показників оптового товарообороту в західних областях України за товарними групами, забезпеченістю населення

складською площею, середнім розміром складської площі на один склад, щільністю розміщення складів [2].

І.С. Галик, Л.Г. Ніколайчук та Б.Д. Семак обґрунтували доцільність проведення поглиблених товарознавчих і матеріалознавчих досліджень проблем оптимізації, стандартизації та паспортизації професійних компетентностей товарознавців сфери торгівлі. Науковцями проаналізована необхідність подальшого дослідження і переорієнтації системи підготовки фахівців товарознавчого профілю у закладах вищої освіти сфери торгівлі та легкої промисловості України [8].

Ю.А. Дайновський, Н.Р. Балук та Н.Ф. Басій у своїх дослідженнях розкрили роль системи маркетингових комунікацій як запоруки успіху діяльності оптових і роздрібних торговельних підприємств. Ними були проаналізовані тенденції розвитку українського рекламно-комунікаційного ринку. Підкреслено, що, оскільки окремі елементи комунікацій мають різні властивості і по-різному впливають на потенційних споживачів, торговельним підприємствам слід впроваджувати систему інтегрованих маркетингових комунікацій, в яких окремі елементи комунікаційного комплексу доповнювали і підсилювали б один одного, створюючи синергетичний ефект [30].

Х.П. Данилків, В.Я. Гавран, М.І. Гавран та Р. Грондські розкрили теоретичні, методологічні та практичні аспекти вивчення тенденцій розвитку оптових та роздрібних торговельних підприємств в Україні. Науковцями було встановлено, що ефективне використання заходів щодо поліпшення фінансового менеджменту підприємств торгівлі дозволить їм сформувати оптимальну систему ціноутворення, вийти на нові ринки, підвищити задоволеність цільових клієнтів шляхом поліпшення своїх послуг та надання якісних товарів і послуг, підвищення продуктивності та відповідальності персоналу [31].

З.І. Кобеля, О.І. Мельник та О.П. Метліцька розглянули сучасний стан оптового торговельного підприємництва в Україні. Дослідниками було

проаналізовано значення внутрішньої торгівлі в економічній системі України та в її соціальній сфері, визначено місце оптової торгівлі в сфері товарного обігу та її головні завдання в сучасному ринковому процесі, проаналізовано ситуацію щодо обсягу оптового товарообігу та кількісну структуру суб'єктів господарювання за видом економічної діяльності Секція G «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів» за 2013-2017 згідно з КВЕД-2010 [42].

На основі опрацьованих наукових публікацій стосовно оптової торгівлі та оптової торгівлі сільськогосподарською технікою та устаткуванням можна зробити висновок про те, що сьогодні більшість торговельних підприємств розуміють необхідність інновацій в ефективній організації своєї діяльності, освоєнні нових цільових ринків, досягненні конкурентних переваг. В більшості підприємств оптової торгівлі створені відділи маркетингу, які тримають зв'язок з клієнтами; введені прогресивні системи управлінського обліку, які спрямовані на визначення реального фінансово-економічного стану підприємства. Але для створення довгострокових конкурентних переваг цього виявляється недостатньо. Головною умовою створення конкурентоздатної стратегічної перспективи підприємств оптової торгівлі є їхня інноваційна діяльність, для здійснення якої необхідні інвестиції.

1.3. Методика дослідження

Методика – це сукупність методів, прийомів проведення будь-якої роботи. Методика дослідження – це система правил використання методів, прийомів та операцій.

На рис. 1.1 представлена блок-схема дослідження доцільності та ефективності інвестицій в інноваційний розвиток підприємства, що аналізується.

Для проведення необхідних досліджень доцільно використовувати методи економічних досліджень, у тому числі економіко-статистичний,

монографічний, розрахунково-конструктивний, балансовий, нормативний, економіко-математичний, абстрактно-логічний методи.

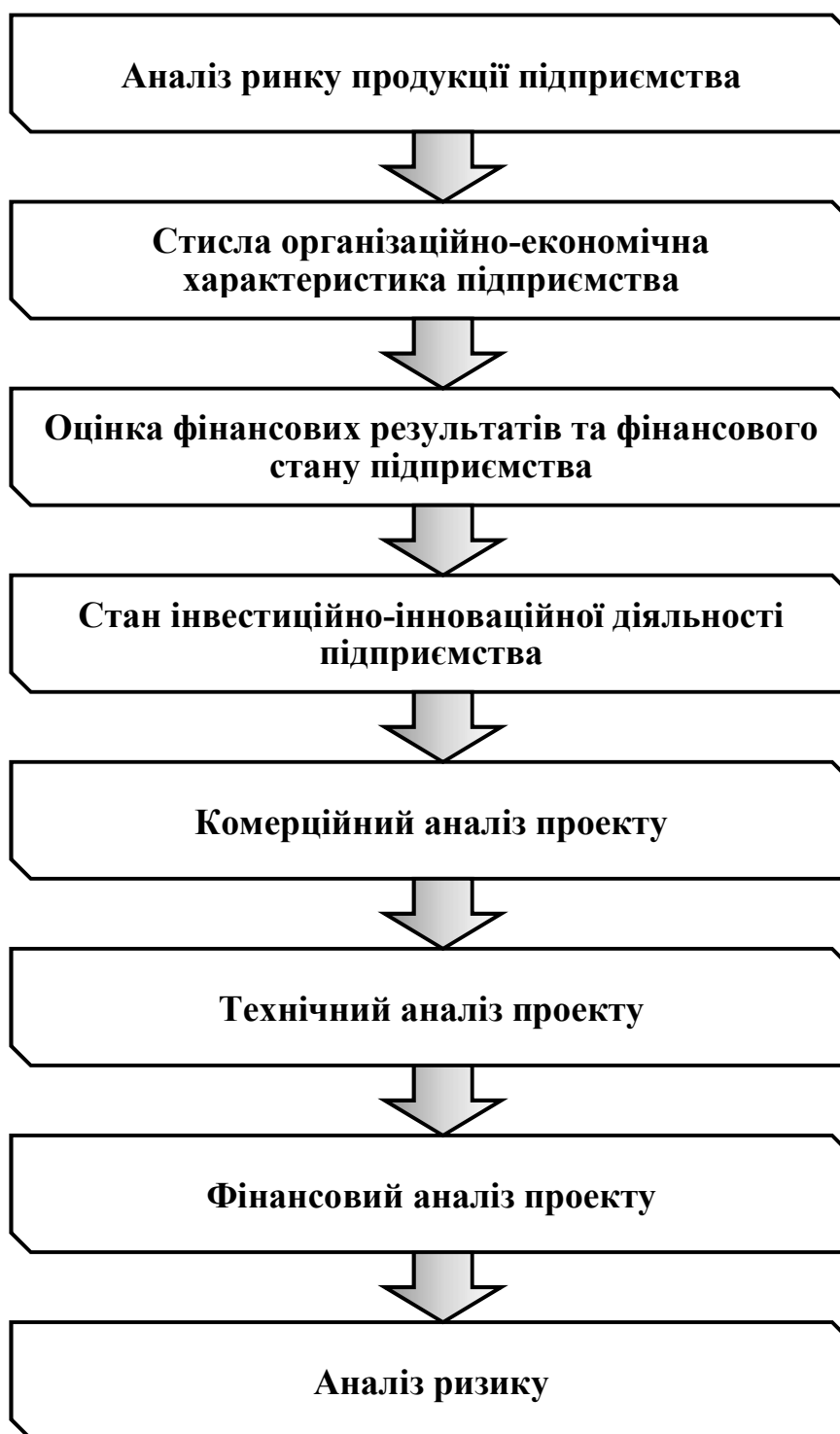

Рис. 1.1. – Блок-схема дослідження доцільності та ефективності інвестицій в інноваційний розвиток підприємства, що аналізується
Джерело: складено автором на основі власних досліджень

Економіко-статистичний метод застосовується при дослідженні масових явищ, процесів, фактів, а також виявленні тенденцій та закономірностей

їхнього розвитку. Він також використовується у факторному аналізі для встановлення кількісного впливу факторних ознак на результативну ознаку, виявити головні чинники, що обумовлюють зміни в стані та розвитку соціально-економічних процесів.

Монографічний метод дозволяє всебічно і глибоко вивчити окремі явища та процеси, а також виявити причинно-наслідкові зв'язки їхнього формування та розвитку. Він є необхідним для детального дослідження окремих спостережень, вибраних у якості об'єкту дослідження.

Розрахунково-конструктивний метод використовують для прогнозування та планування різноманітних соціально-економічних процесів розвитку. Він містить розробку декількох альтернативних варіантів вирішення певної соціально-економічної задачі, їхню оцінку з наступним вибором найкращого з них. Для використання цього методу застосовують багато різноманітних прийомів, що забезпечує відносну точність економічних прогнозів і планових показників.

Балансовий метод дослідження застосовується при плануванні та аналізі соціально-економічних процесів на різноманітних ієрархічних рівнях для встановлення пропорційності в їхнього розвитку, а також виявлення можливих диспропорцій та перекосів під час досягнення поставленої мети. За допомогою балансового методу проводиться оцінка темпів і пропорцій відтворення на рівнях підприємства, галузі, регіону і країни в цілому.

Зміст нормативного методу складається з розробки різноманітних економічних нормативів витрат матеріальних ресурсів, праці, капіталовкладень тощо, які застосовуються в процесі планування та прогнозування виробництва, аналізу його фактичного стану на конкретний період.

Економіко-математичний метод використовують для оптимізації співвідношення окремих елементів в цілісній економічній системі, виробництві в цілому, а також окремих складових агрегованих систем, при плануванні та прогнозуванні важливих параметрів соціально-економічного

розвитку і кількісній оцінці впливу тих або інших чинників на результативні показники при наявності кореляційних зв'язків і взаємозалежностей між ними.

Абстрактно-логічний метод може бути використаний на всіх стадіях дослідження та вирішення будь-яких соціально-економічних проблем. За його допомогою можуть бути сформульовані окремі категорії, поняття, економічні теорії і гіпотези, а також зроблені певні висновки та рекомендації реальному сектору економіці.

Для обґрунтування доцільності та ефективності інвестицій в інноваційну діяльність необхідно використовувати наступні показники.

Показник чистої теперішньої вартості (*net present value* — *NPV*) – це різниця між приведеними до теперішньої вартості сумою чистого грошового потоку за період експлуатації інвестиційного проекту і сумою інвестиційних витрат на його реалізацію.

Чиста теперішня вартість проекту визначається за формулою:

$$NPV = \sum_{k=0}^n \frac{CF_k}{(1+r)^k}, \quad (1.1)$$

де *NPV* – чиста теперішня вартість проекту;

CF_k - чистий грошовий потік;

r – вартість капіталу, залученого для інвестиційного проекту;

k – рік здійснення проекту;

n – кількість років здійснення проекту.

Коефіцієнт вигоди-затрати (*benefit cost* — *B/C*). Він визначається як сума дисконтованих вигід, поділена на суму дисконтованих затрат, і обчислюється за формулою:

$$B/C = \frac{\sum_{k=1}^n B_k / (1+r)^k}{\sum_{k=1}^n C_k / (1+r)^k}, \quad (1.2)$$

де *B_k* — повні вигоди за рік *k*;

C_k — повні витрати за рік *k*.

Дисконтований період окупності (*Discounted pay back - DPB*) – це співвідношення суми інвестиційних витрат на реалізацію проекту з середньорічною сумою чистого грошового потоку за період експлуатації проекту.

Дисконтований період окупності проекту визначається за формулою:

$$DPB = N_{ok} + \frac{CF_{d(n)OK}}{CF_{dOK}}, \quad (1.3)$$

де *DPB* - дисконтований період окупності проекту;

N_{ok} – кількість років покриття дисконтованим грошовим потоком початкових інвестицій у проект;

CF_{d(n)ok} – чистий накопичений дисконтований грошовий потік останнього року покриття початкових інвестицій;

CF_{dok} – чистий дисконтований грошовий потік першого року отримання прибутку від реалізації проекту.

Визначення чистого дисконтованого грошового потоку здійснюється за формулою:

$$CF_d = \frac{CF_n}{(1+r)^n} \quad (1.4)$$

де *CF_d* - чистий дисконтований грошовий потік;

CF_n – чистий грошовий потік в *n*-му році реалізації проекту;

r - ставка дисконту;

n - рік реалізації проекту.

Чистий накопичений дисконтований грошовий потік розраховується як різниця між дисконтованими грошовими потоками розрахункового та попереднього років, тобто за формулою:

$$CF_{dn} = CF_d(n) - CF_d(n-1), \quad (1.5)$$

де *CF_{dn}* – чистий накопичений дисконтований грошовий потік;

CF_d(n) - чистий дисконтований грошовий потік *n*-го року;

CF_d(n-1) – чистий дисконтований грошовий потік попереднього року.

Внутрішня норма доходності (*internal rate of return* — *IRR*) – це рівень доходності конкретного інвестиційного проекту, виражений дисконтною ставкою, з якої майбутня вартість чистого грошового потоку приводиться до теперішньої вартості інвестиційних витрат, або дисконтна ставка, за якої чиста теперішня вартість проекту в процесі дисконтування буде приведена до нуля.

Внутрішня норма доходності визначається за формулою:

$$\sum_{k=1}^n \frac{CF_k}{(1 + IRR)^k} = INV, \quad (1.6)$$

де CF_k – вхідний грошовий потік в k -й період;

INV – розмір інвестицій;

IRR – внутрішня норма доходності;

k – рік здійснення інвестицій;

n – кількість років здійснення інвестицій.

Рентабельність інвестицій (*profitability index* — *PI*) — показник, що відображає міру зростання цінності фірми в розрахунку на 1 грн. інвестицій. Розрахунок цього показника проводиться за формулою:

$$PI = \frac{\sum_{k=1}^n \frac{CF_k}{(1+r)^k}}{I_0}. \quad (1.7)$$

Наряду з оцінкою інвестиційних проектів за критерієм ефективності здійснюється їх оцінка за рівнями інвестиційного ризику та ліквідності. Мірою ризику є очікуваний рівень варіабельності показника чистого грошового потоку або інвестиційного прибутку за проектом, а мірою ліквідності – період інвестування до начала експлуатації проекту (здійснений інвестиційний проект може бути реалізований швидше, ніж незавершений об'єкт).

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

На основі вивчення проблем інвестування інноваційного розвитку ТОВ «Агро-Сервіс», яке займається оптовою торгівлею сільськогосподарськими машинами та устаткуванням, були зроблені наступні висновки та пропозиції.

1. Інновації дозволяють оптимізувати витрати, збільшити конкурентоспроможність організації, забезпечити споживача максимально можливим обсягом інформації про товари і послуги, підвищити продуктивність роботи працівників; поліпшити показники фінансово-економічної діяльності та збільшити прибуток підприємства.

2. Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи обрани процесу здійснення інвестицій в інноваційну діяльність підприємства оптової торгівлі сільськогосподарськими машинами та устаткуванням, тому був проведений аналіз ринку відповідної продукції.

Кількість купівель нових тракторів всіх видів за 2016-2018 рр. скоротилася на 17,8%, плугів – на 8,2%, культиваторів – на 13,9%, сівалок – на 22,4%, комбайнів зернових – на 36,1%, автомобілів вантажних – на 10,6%. Це супроводжувалось значним збільшенням цін на техніку. Так, найвищий ріст цін за 2016-2018 рр. спостерігався у плугів (150,9%) і сівалок (156,6%), найнижчий – у двигунів до тракторів (109,4%), комбайнів (102,2%). Ціни на комбайни зросли на 27,7%, трактори – на 34,1%, автомобілі вантажні – на 35,3%. Кількість купівель нових тракторів всіх видів сільськогосподарськими підприємствами Запорізької області за 2016-2018 рр. зменшилась на 47,6%, плугів – на 40,7%, культиваторів – на 34,3%, борін – на 35,6%, сівалок – на 44,5%, комбайнів зернових – на 43,6%, автомобілів вантажних – відповідно на 65,2% (майже на дві третини). Вважаємо, що оптова торгівля сільськогосподарськими машинами та устаткуванням в Україні має значний невикористаний потенціал.

3. В ТОВ «Агро-Сервіс» за 2014-2018 рр. чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшився на 78,2 млн. грн., або майже

втричі. Вартість основних засобів та капітальних інвестицій збільшилась майже вдвічі – на 4,5 млн. грн. та 0,4 млн. грн. відповідно. Облікова кількість штатних працівників збільшилась на 16 осіб, або на 15,2%, і становила в 2018 р. 121 особу.

4. Підприємство в цілому прибуткове, має рентабельну діяльність. Так, чистий прибуток за 2014-2018 рр. збільшився на 11,7 млн. грн., або в 10,1 рази, і становив в 2018 р. 12,8 млн. грн. Рівень рентабельності операційної діяльності з 3,6% у 2014 р. збільшився на 11,6 в.п. і становив в 2018 р. 15,2%.

Запас фінансової стійкості з 82,5 млн. грн. в 2014 р. збільшився на 68,3 млн. грн. і становив в 2018 р. 76,5 млн. грн. Найвищої величини цей показник досягав у 2017 р. – 91,7 млн. грн. Поріг рентабельності з 20,5% у 2014 р. збільшився до 64,6% у 2018 р., або на 44,1 в.п. Найвищим поріг рентабельності був у 2016 р. – 74,4 %.

5. ТОВ «Агро-Сервіс» щорічно здійснювало капітальні інвестиції, частина яких була направлені на нові придбання та створення нових активів – тобто, на інновації. За період 2014-2018 рр. капітальні інвестиції в інновації підприємства збільшилися в цілому в 2,8 рази, до 790 тис. грн. в 2018 р.

Всі капітальні інвестиції були спрямовані на матеріальні активи. За п'ять років капітальні інвестиції на нові машини, обладнання та інвентар збільшилися в 2,2 рази – до 378 тис. грн. в 2018 р. Капітальні інвестиції на електричне та електронне устаткування збільшилися в 15,5 рази, до 201 тис. грн. в 2018 р.

6. Для визначення ефективних шляхів здійснення інвестицій в інноваційну діяльність підприємства був проведений факторний аналіз чистого прибутку. За 2014-2018 рр. чистий прибуток збільшився на 11670 тис. грн., в тому числі за рахунок збільшення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – на 78218 тис. грн. За рахунок інших факторів чистий прибуток зменшувався. Так, за рахунок собівартості реалізованої продукції – на 60524 тис. грн., адміністративних витрат – на 2809 тис. грн., витрат на збут – на 644 тис. грн., інших операційних витрат – на 9

тис. грн., витрат з податку на прибуток – на 2562 тис. грн.

Був проведений факторний аналіз операційних витрат для подальшого пошуку господарських резервів їхнього скорочення. За 2014-2018 рр. операційні витрати підприємства збільшились на 6505 тис. грн. Найбільш суттєво цьому посприяли витрати на оплату праці – їхнє збільшення сприяло зростанню операційних витрат на 3488 тис. грн. Разом з ними пропорційно зростали відрахування на соціальні заходи, що відобразилося на збільшенні операційних витрат на 1011 тис. грн. В той же час збільшення матеріальних затрат спричинило ріст операційних витрат на 245 тис. грн., амортизації – відповідно на 893 тис. грн., інших операційних витрат – відповідно на 868 тис. грн.

7. З метою вдосконалення складської діяльності та механізації вантажно-розвантажувальних робіт в якості інноваційного рішення пропонуємо підприємству придбати додаткове обладнання: стіл підйомний гідравлічний, штабелер ручний гідравлічний, штабелер ручний з електропідйомом. Використання цього обладнання дозволить підприємству вивільнити 7 працівників, що в розрахунках будемо використовувати як економію.

Для купівлі пропонується залучити кредитні ресурси на суму вартості обладнання в Приватбанку. Умови надання кредиту: процентна ставка 21%, термін надання кредиту – один рік. Були розраховані графіки погашення кредиту за стандартною та ануїтетною схемами нарахування відсотків.

На основі прогнозу грошових потоків від покупки обладнання була визначена доцільність та економічна ефективність реалізації даного інноваційного проекту за показниками чистої теперішньої вартості та дисконтованого періоду окупності. Показник чистої теперішньої вартості проекту більше нуля (179,6 тис. грн.), дисконтований період окупності інноваційного проекту становить 4 місяці 17 днів, отже інвестиційний проект є доцільним та економічно ефективним.

8. Для покращення технічного забезпечення складського господарства ТОВ «Агро-Сервіс» пропонуємо придбати у компанії «Богдан-Авто Холдинг»

легкий комерційний вантажний автомобіль для міських вантажоперевезень Hyundai HD35L з вантажопідйомністю до 1,5 т.

Для обґрунтування найбільш раціонального способу фінансування придбання автомобіля розглянуто три варіанта: придбання в лізинг у компанії «Богдан-Лізинг»; придбання в лізинг у компанії «Ексімлізинг»; придбання в кредит в Приватбанку.

Найменший розмір переплати – це покупка вантажного автомобіля в лізинг в «Богдан-Лізинг» (12,3% від вартості покупки), найбільший – лізинг в «Ексімлізинг» (25,2% від вартості покупки). Але загальний висновок про доцільність конкретної форми фінансування робити передчасно – всі види запозичень, що розглядаються, мають авансовий платіж, розмір якого має найвище значення в «Богдан-Лізинг» (31%, або 212970 грн.), найменше в «Ексімлізинг» (15%, або 103050 грн.). Тобто остаточне рішення має бути прийняте з урахуванням не тільки розміру переплати, але й наявності тимчасово вільних грошових коштів на здійснення авансового платіжу.

9. Пропонуємо підприємству послідовно здійснювати сукупність організаційно-економічних заходів, які дозволять забезпечити дієвість та ефективність впровадження реінжинірингу бізнес-процесів: розробку системи контролінгу, покращення роботи логістичного відділу, модернізацію транспортного та складського господарства, стимулювання оптового продажу. Це сприятиме оптимізації закупівельної діяльності, скороченню обсягу вантажно-розвантажувальних операцій та пов'язаних з ними витрат, прискоренню руху товарних потоків, зменшенню величини оборотних активів, інвестованих у товарні запаси, скороченню поточних витрат, удосконаленню сервісної логістики тощо.

Для реінжинірингу бізнес-процесів пропонуємо використовувати аутсорсинг в наступних сферах: ІТ, бухгалтерський облік, управління персоналом, процес продажу, збутові комунікації, правове та сервісне забезпечення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бажал Ю.М. Економічна теорія технологічних змін: [навчальний посібник для ВНЗ] / Ю.М. Бажал – К.: Заповіт, 1996. – 240 с.
2. Бегларашвілі О. П. Регіональні аспекти розвитку оптової торгівлі України [Електронний ресурс] / О. П. Бегларашвілі, А. В. Кулік // Бізнес Інформ. – 2017. – № 10. – С. 259–264. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2017_10_41
3. Білик В.В. Сутність інвестицій та наукові підходи до інвестиційної діяльності / В.В. Білик // Вісник Хмельницького національного університету. – 2015. – № 2, Т. 2. – С. 112–115.
4. Бланк І.О. Інвестологія: наука про інвестування / І.О. Бланк та ін. ; за ред. проф. С. К. Реверчука. – К. : Атіка, 2001. – С. 180.
5. Височан О.С. Наукові підходи до визначення понять «інновації» та «інноваційна діяльність» у сільському господарстві / Височан О.С., Пікуш Ю.В. // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 2. – Т. 3 – С. 3
6. Волобуєв Г.С. Сутність та передумови інноваційного розвитку підприємств / Г.С. Волобуєв // Економічний вісник Донбасу. – 2016. – № 3 (45). – С. 213–217.
7. Волчанська Л.В. Економічна сутність інвестицій та інвестиційної привабливості аграрних підприємств / Л.В. Волчанська // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 23. – С. 102–106.
8. Галик І. С. Проблеми оптимізації, стандартизації та паспортизації професійних компетентностей товарознавців сфери торгівлі [Електронний ресурс] / І. С. Галик, Л. Г. Ніколайчук, Б. Д. Семак // Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Технічні науки. – 2018. – Вип. 19. – С. 98–103. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlteu_2018_19_17

9. Герасимчук З.В. Економічна сутність інвестиційної інфраструктури регіону / З.В. Герасимчук, Ю.А. Подерня–Масюк // Економічні науки : зб. наук. праць Луцьк. нац. техн. ун–ту. – 2008. – Ч. 2. – № 5. – С. 6–14.
10. Гобрей М. В. Теоретико–методична сутність інвестиційного процесу як економічної категорії / М. В. Гобрей // Соціально–економічні проблеми сучасного періоду України. – 2017. – Вип. 6. – С. 151–154.
11. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436–IV (поточна редакція від 01.06.2014, підстава 1255–18) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436–15>
12. Грицаєнко Г. І. Соціальні інвестиції в соціальний капітал / Г. І. Грицаєнко, М. І. Грицаєнко // Бізнес Інформ. – 2018. – № 1. – С. 188–194.
13. Грицаєнко Г. Інвестиційна привабливість України / Г. Грицаєнко, М. Грицаєнко // *Agricultural and resource economics: international scientific e–journal*. – 2017. – Vol. 3, № 1. – С. 80–93.
14. Грицаєнко Г.І. Інвестиційна привабливість України [Електронний ресурс] / Г.І. Грицаєнко // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E–Journal* – 2017. – Vol. 3. – No. 1. – Pp. 80–93 – Mode of access : <https://are–journal.com>
15. Грицаєнко Г.І. Теоретичні та практичні аспекти формування інвестиційного потенціалу регіону / Г.І. Грицаєнко // Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. Гжицького. – 2013. – Т. 15, № 2. – С. 72–76.
16. Грицаєнко М. І. Інтенсифікація сільського господарства на основі інноваційного розвитку / М. І. Грицаєнко // Інноваційне забезпечення розвитку сільського господарства України: проблеми та перспективи : монографія / [Лупенко Ю. О., Малік М. Й., Шпикуляк О. Г. та ін.]. – К. : ННЦ ІАЕ, 2014. – С. 237–257.
17. Грицаєнко Г.І. Інвестиції в технічне забезпечення аграрного виробництва [Електронний ресурс] / Г.І. Грицаєнко // *Економіка та суспільство*. – 2016. – вип. 3. – Режим доступу :

<http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-3>.

18. Грицаєнко Г.І. Основи інвестиційної діяльності: навчальний посібник. / Г.І. Грицаєнко – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 224 с.
19. Грицаєнко Г.І. Технічне оснащення як пріоритетний напрям інвестування аграрного виробництва [Електронний ресурс] / Г.І. Грицаєнко // Економіка та суспільство. – 2017. – Вип. 9. – Режим доступу: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-9>
20. Грицаєнко М. І. Ефективність інноваційної діяльності / М. І. Грицаєнко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / за ред. М. Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2012. – № 2 (18). – С. 132–141
21. Грицаєнко М. І. Інноваційна основа інтенсифікації сільськогосподарського виробництва / М.І. Грицаєнко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. М. Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2011. – № 1 (15). – С. 38–44
22. Грицаєнко М. І. Інноваційний розвиток сільського господарства / М. І. Грицаєнко. // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / за ред. М. Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2011. – № 1 (13). – С. 144–152
23. Грицаєнко М. І. Інновація як економічна категорія та її особливості в аграрній сфері / М. І. Грицаєнко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / за ред. М. Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2012. – № 1 (17) – С. 130–138
24. Грицаєнко М. І. Інтегральна оцінка ефективності інноваційної діяльності в аграрній сфері на основі методу аналізу ієрархій / М. І. Грицаєнко // Вісник

- Одеського національного університету. Серія: Економіка. – 2014. – Т. 19. – Вип. 3. – С. 147–150
25. Грицаєнко М. І. Підприємництво як джерело інноваційної діяльності в аграрній сфері [Електронний ресурс] / М. І. Грицаєнко // Ефективна економіка. – 2014. – №12. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/>
26. Грицаєнко М. І. Сутність та оцінка інноваційного потенціалу / М. І. Грицаєнко // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету / за ред. д-ра с.-г. наук, проф., акад. АН ВО України, заслуженого діяча науки і техніки України, ректора Подільського державного аграрно-технічного університету М. І. Бахмата. – Кам'янець–Подільський: «ТОВ Друк–Сервіс», 2012. – С. 111–113
27. Грицаєнко М. І. Сутність та склад інноваційного потенціалу регіону / М. І. Грицаєнко // Економіка розвитку. – 2013. – № 4. – С. 52–57.
28. Грицаєнко М. І. Теоретичні основи інноваційної діяльності / М. І. Грицаєнко // Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: монографія / [Л. О. Андреева, Л. О. Болтянська, М. І. Грицаєнко та ін.] – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – С. 104–154.
29. Грицаєнко М. І. Удосконалення інституційного середовища розвитку інноваційної діяльності в аграрному виробництві шляхом створення наукового парку / М. І. Грицаєнко // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки – 2014. – № 4 – С. 116–124
30. Дайновський Ю. А. Стан та перспективи розвитку маркетингових комунікацій підприємств оптової та роздрібної торгівлі [Електронний ресурс] / Ю. А. Дайновський, Н. Р. Балук, Н. Ф. Басій // Підприємництво і торгівля. – 2017. – Вип. 21. – С. 30–35. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Torg_2017_21_7
31. Данилків Х. П. Управління фінансами підприємств оптової та роздрібної торгівлі [Електронний ресурс] / Х. П. Данилків, В. Я. Гавран, М. І. Гавран,

- Р. Грондські // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми економіки та управління. – 2019. – Вип. 3. – С. 81–89. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPP_2019_3_12
32. Дацій О.І. Розвиток інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві України: монографія / О.І. Дацій – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2004. – 428 с.
33. Економічна енциклопедія: У 3-ох томах. Т. 1. / За ред. С.В. Мочерного. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – 864 с.
34. Закон України «Про інноваційну діяльність» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, N 36, ст.266
35. Ільченко Н. Б. Концептуальна модель управління бізнес-процесами на підприємстві оптової торгівлі [Електронний ресурс] / Н. Б. Ільченко // Проблеми економіки. – 2018. – № 3. – С. 97–103. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pecon_2018_3_14
36. Ільченко Н. Б. Механізм управління бізнес-процесами на підприємстві оптової торгівлі [Електронний ресурс] / Н. Б. Ільченко // Бізнес Інформ. – 2018. – № 6. – С. 224–230. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_6_32
37. Ільченко Н. Б. Моделювання бізнес-процесів підприємства оптової торгівлі [Електронний ресурс] / Н. Б. Ільченко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. – 2015. – Вип. 10(2). – С. 88–91. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2015_10\(2\)_24](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2015_10(2)_24)
38. Ільченко Н. Б. Сучасні підходи до управління бізнес-процесами підприємства оптової торгівлі [Електронний ресурс] / Н. Б. Ільченко // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2016. – Т. 21, Вип. 9. – С. 72–77. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_9_17

- 39.Інноваційна діяльність в аграрній сфері: інституціональний аспект: монографія / [Саблук П.Т., Шпикуляк О.Г., Курило Л.І. та ін.] – К.: ННЦ ІАЕ, 2010. – 706 с.
- 40.Інноваційне забезпечення розвитку сільського господарства України: проблеми та перспективи/ [Лупенко Ю.О., Малік М.Й., Шпикуляк О.Г. та ін.]. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2014. – 516 с.
- 41.Кейнс Дж.М. Общая теория процента, занятости и денег / Дж.М. Кейнс; пер. с англ. Н.Н. Любимов. – М.: Гелиос АРВ, 1999. – 368 с.
- 42.Кобеля З. І. Тенденції розвитку оптової торгівлі в економіці ринкового типу [Електронний ресурс] / З. І. Кобеля, О. І. Мельник, О. П. Метлицька // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2019. – № 1. – С. 149–154. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2019_1_30
- 43.Колумбет О. П. Особливості обліку руху товарів на підприємствах оптової торгівлі [Електронний ресурс] / О. П. Колумбет, Д. П. Малиневська // Молодий вчений. – 2018. – № 1(2). – С. 905–908. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_1\(2\)__81](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_1(2)__81)
- 44.Кошельок Г. В. Сучасний стан і перспективи розвитку оптової торгівлі в Україні [Електронний ресурс] / Г. В. Кошельок // Інтелект ХХІ. – 2018. – № 1. – С. 80–85. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2018_1_19
- 45.Кудирко О. М. Управління товарними операціями підприємств оптової торгівлі [Електронний ресурс] / О. М. Кудирко // Причорноморські економічні студії. – 2019. – Вип. 38(2). – С. 127–130. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2019_38\(2\)__27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2019_38(2)__27)
- 46.Кучмеев О. О. Економічна безпека підприємства оптової торгівлі: фактори та засоби її гарантування [Електронний ресурс] / О. О. Кучмеев // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2017. – Вип. 16(1). – С. 162–165. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_16\(1\)__38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_16(1)__38)

47. Кучмеев О. О. Особливості ідентифікації та оцінювання ризиків у процесі формування логістичної стратегії підприємством оптової торгівлі [Електронний ресурс] / О. О. Кучмеев // Бізнес–навігатор. – 2018. – Вип. 3–2. – С. 16–19. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2018_3-2_5
48. Кучмеев О. О. Особливості матричного моделювання процесу управління логістичними ризиками як елемента забезпечення економічної безпеки підприємств оптової торгівлі [Електронний ресурс] / О. О. Кучмеев // Інтелект XXI. – 2019. – № 1. – С. 47–50. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2019_1_11
49. Кучмеев О. О. Формування концепції забезпечення економічної безпеки підприємств оптової торгівлі [Електронний ресурс] / О. О. Кучмеев // Бізнес–навігатор. – 2017. – Вип. 3. – С. 64–67. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2017_3_15
50. Лапко О.А. Інноваційна діяльність в системі державного регулювання: монографія. / Лапко О.А. – К.: Інститут економічного прогнозування НАН України, 1999. – 253 с.
51. Лисак Г. Г. Стан та динаміка дебіторської заборгованості на підприємствах оптової торгівлі [Електронний ресурс] / Г. Г. Лисак // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. – 2014. – Вип. 9(6). – С. 79–83. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2014_9\(6\)_19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2014_9(6)_19)
52. Лобода Н. О. Оптова та роздрібна торгівля як один з перспективних напрямків розвитку обліку та оподаткування в Україні [Електронний ресурс] / Н. О. Лобода, Л. А. Романчук // Молодий вчений. – 2018. – № 11(2). – С. 1154–1157. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11\(2\)_154](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11(2)_154)
53. Макконел К.Р. Экономика: принципы, проблемы и политика: в 2-х т. Т. 1. / К.Р. Макконел, С.Л. Брю; пер. с англ. Е.С. Иванова. – Таллинн: Реферто, 1995. – 400 с.

54. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000: Пер. з англ. – К. : ФПБАУ, 2000. – 1272 с.
55. Олексин С. М. Основні аспекти реінжинірингу бізнес-процесів підприємств оптової торгівлі [Електронний ресурс] / С. М. Олексин // Підприємництво і торгівля. – 2016. – Вип. 20. – С. 122–126. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Torg_2016_20_24
56. Олексин С. М. Теоретико-методичні підходи до моделювання бізнес-процесів у підприємствах оптової торгівлі [Електронний ресурс] / С. М. Олексин // Підприємництво і торгівля. – 2017. – Вип. 21. – С. 78–82. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Torg_2017_21_15
57. Олійник Н. М. Аналіз ефективності функціонування підприємств оптової торгівлі в Україні [Електронний ресурс] / Н. М. Олійник, Г. Ю. Семенова, С. М. Макаренко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2018. – № 1. – С. 21–26. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2018_1_6
58. Омарбакиев Л.А. Инновационные процессы в сельском хозяйстве Республики Казахстан: теория, методология, императивы развития : автореф. дис. на соискание наук. степени доктора эконом. наук : спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством (по отраслям и сферам деятельности)» / Л.А. Омарбакиев. – Алматы, 2010. – 45 с.
59. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/index>
60. Офіційний веб-портал Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.ukrstat.gov.ua/>
61. Перар Ж. Управление финансами: с упражнениями. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 480 с.
62. Петухова О.М. Інвестування [текст] : навч. посіб. / О.М. Петухова. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 336 с.
63. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page2>

- 64.Подмешальська Ю. В. Удосконалення методики аудиту товарів на підприємствах оптової торгівлі [Електронний ресурс] / Ю. В. Подмешальська, А. С. Свеженцова // Інвестиції: практика та досвід. – 2019. – № 4. – С. 72–79.
- 65.Портер М. Конкуренция: Учеб. пособие / М. Портер // Пер. с англ. – М.: Вильямс, 2001. – 495 с.
- 66.Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : Закон України від 14.09.2006 № 143–V (поточна редакція від 05.12.2012, підстава 5460–17) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/143–16>
- 67.Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс] : закон України від 18.09.1991р. №1560–XII // Відомості Верховної Ради України, 2003р. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1560–12>
- 68.Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40–IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40–15>
- 69.Про науково–технічну інформацію : Закон України від 25.06.1993 № 3322–XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3322–12>
- 70.Про наукову і науково–технічну діяльність : Закон України від 13.12.1991 № 1977–XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977–12>
- 71.Про наукову і науково–технічну експертизу : Закон України від 10.02.1995 № 51/95–ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/51/95–вр>
- 72.Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 08.09.2011 № 3715–VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3715–17>
- 73.Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України від 11.07.2001 № 2623–III [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

- <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>
74. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
75. Програма розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні – Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2011 р. №389 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/389-2011-p>
76. Рудейчук С. Сутність поняття інвестицій та їх класифікація: обліково-економічні аспекти / С. Рудейчук // Економічний аналіз. – 2013. – Т. 12(2). – С. 151–154.
77. Санто Б. Инновация, как средство экономического развития: пер. с англ. с измен. та доп. автора / Общ. ред. и вступ. ст. Б.В. Сазонова. – М.: Прогресс, 1990. – 206 с.
78. Середа С. А. Структура фінансових потоків підприємства оптової торгівлі: загальна характеристика та джерела формування [Електронний ресурс] / С. А. Середа, М. І. Вихлюк, І. В. Петлін // Підприємництво і торгівля. – 2018. – Вип. 22. – С. 16–23. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Torg_2018_22_5
79. Слюсаренко А. В. Тенденції та закономірності розвитку оптово-роздрібної торгівлі в ринковій економіці України [Електронний ресурс] / А. В. Слюсаренко // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Економічні науки. – 2015. – № 2. – С. 152–157. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmduce_2015_2_29
80. Титаренко Н.О. Теорії інвестицій: навч. посіб. / Н.О. Титаренко, А.М. Поручник. – К.: КНЕУ, 2000. – 160 с.
81. Філософія науки та інноваційного розвитку / [Чекаль Л.А. та ін.]. – К.: Міленіум, 2010. – 340 с.

82. Хомицький А. І. Організаційно–економічні методи управління конкурентоспроможністю підприємств оптової торгівлі [Електронний ресурс] / А. І. Хомицький // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. – 2015. – Вип. 49. – С. 55–60. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2015_49_12
83. Хомчук М. В. Ідентифікація та оцінювання ризиків в процесі формування логістичної стратегії підприємством оптової торгівлі [Електронний ресурс] / М. В. Хомчук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. – 2015. – Вип. 13(4). – С. 96–100. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2015_13\(4\)_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2015_13(4)_25)
84. Хомчук М. В. Логістичний потенціал та особливості його аналізу у процесі формування логістичної стратегії підприємством оптової торгівлі [Електронний ресурс] / М. В. Хомчук // Економіка. Фінанси. Право. – 2017. – № 12(5). – С. 29–35. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2017_12\(5\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2017_12(5)_7)
85. Хомчук М. В. Роль та місце логістичного аудиту в процесі формування логістичної стратегії підприємства оптової торгівлі [Електронний ресурс] / М. В. Хомчук // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки. – 2017. – № 7. – С. 57–64. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2017_7_10
86. Черваньов Д.М. Менеджмент інноваційно–інвестиційного розвитку підприємств України / Д.М. Черваньов, Л.І. Нейкова. – К.: Тов–во «Знання», КОО, 1999. – 514 с.
87. Шорохов В. В. Стандартизація як інструмент оптимізації бізнес–процесів на торгівельних підприємствах [Електронний ресурс] / В. В. Шорохов // Ефективність державного управління. – 2017. – Вип. 1. – С. 269–278. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2017_1_33
88. Шпикуляк О.Г. Наукове забезпечення інноваційного розвитку аграрної сфери / О.Г. Шпикуляк, М.І. Грицаєнко // Бізнес Інформ. – 2016. – №4. – С. 143–149

89. Шпикуляк О.Г. Развитие инновационной деятельности в аграрной сфере: менеджмент та ефективність: Монографія / О.Г. Шпикуляк, М.І. Грицаєнко. – Херсон: ОЛДЦ–ПЛЮС, 2016. – 424 с.
90. Шпикуляк О.Г. Развитие институтов инновационной деятельности в аграрной сфере [Электронный ресурс] / О.Г. Шпикуляк, М.І. Грицаєнко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – №8. – С. 292–298. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/60.pdf>
91. Шумпетер Й.А. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала и цикла конъюнктуры): Пер. с нем. / Йозеф Алоіз Шумпетер – М.: Прогресс, 1982. – 453 с.
92. Anderson E.J. Forward Commodity Trading with Private Information / Anderson E.J., Philpott A.B. // Operations Research. – 2019. – Vol. 67, Is. 1. – Pp. 58–71.
93. Bak A. The Econometric Analysis of the Innovation Activities of the Hungarian Agricultural Machinery Producers / Bak A., Husti I. // Aktualni Zadaci Mehanizacije Poljoprivrede. – 2012. – Vol. 40. – Pp. 43–54
94. Davis A.M. Multidimensional Bargaining and Inventory Risk in Supply Chains: An Experimental Study / Davis A.M., Hyndman K. // Management Science. – 2019. – Vol. 65, Is. 3 – Pp. 1286–1304
95. Davis G.W. Defining and Meeting the Demand for Agricultural Machinery in China: A Case Study of John Deere / Davis G.W., Bailey D., Chudoba K.M. // International Food and Agribusiness Management Review. – 2010. – Vol. 13, Is. 3. – Pp. 97–120
96. Gritsaienko H. Investment of agricultural machinery in agricultural production of Ukraine / V. Didur, H. Gritsaienko, I. Gritsaienko // Mechanization in agriculture & conserving oft heresources. – 2017. – Vol. 1. – Pp. 11–14.
97. Gritsaienko H. Investment of agricultural machinery in agricultural production of Ukraine / V. Didur, H. Gritsaienko, I. Gritsaienko // Машины для сельского хозяйства 2017 : материалы V Международного научного конгресса, г. Варна, Болгария, 21–24 июня 2017 р. – Варна, 2017. – С. 125–129

98. Hrytsaienko H., Hrytsaienko I., Bondar A. and Zhuravel D. Mechanism of Investment of Technical Service in Agricultural Households. *Modern Development Paths of Agricultural Production*. 2019. pp. 29–40. Mode of access : https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-14918-5_4
99. Jokar A. Simultaneous coordination of order quantity and corporate social responsibility in a two-Echelon supply chain: A combined contract approach / Jokar A., Hosseini-Motlagh SM // *Journal of the Operational Research Society*. – 2019. – Vol. 71, Is. 1. – Pp. 69–84.
100. Mantin B. Managing strategic inventories under investment in process improvement / Mantin B., Veldman J. // *European Journal of Operational Research*. – 2019. – Vol. 279, Is. 3. – Pp. 782–794.
101. Reiter H. Trends of Market and Technology for Agricultural Machinery from the View of a Vehicle Manufacturer / Reiter H. // *Getriebe In Fahrzeugen 2010*. – 2010. – Vol. 2081. – Pp. 261–270
102. Richenhagen M. The market for agricultural machinery in Central and Eastern Europe / Richenhagen M. // *Conference: Agricultural Engineering 2001*. – Vol. 1636. – Pp.: 7–11
103. Staus A. Satisfaction of German agricultural machinery dealers with manufacturers – an empirical investigation / Staus A., Becker T. // *Berichte Uber Landwirtschaft*. – 2010. – Vol. 88, Is. 3. – Pp. 445–455
104. Zhang YH. Supply Chain Decisions Considering Heterogeneous Consumer Greenness Preference and Reservation Utilities / Zhang YH., Wang Y. // *International Journal of Information Systems and Supply Chain Management*. – 2019. – Vol. 12, Is. 1. – Pp. 1–21.

Рис. А.1. – Штабелер ручний гідравлічний Niuli CTY-E1.5T/1.6M

Характеристики обладнання	
Продавець	https://ssk-market.com.ua/catalog/oborudovanie
Ціна	20613 грн
Тип штабелера	Гідравлічний
Вантажопідйомність техніки	1500 кг
Висота підйому вил	1600 мм
центр завантаження	400 мм
Висота опущених вил	85 мм
колеса	180x50 мм, нейлон
ролики	75x70 мм, нейлон
довжина вил	1150 мм
Ширина вил	550 мм
Габаритний розмір	(ДxШxВ) 1470x780x2040 мм
вага	220 кг

Рис. Б.1. – Стіл підйомний гідравлічний Skiper SKTS 350

Характеристики обладнання	
Продавець	https://ssk-market.com.ua/catalog/oborudovanie
Ціна	12780 грн
Висота підйому	1300 мм
Вантажопідйомність	350 - 550 кг
Тип столу	Гідравлічний
Кількість натискань педалі для підйому	60
Висота в піднятому / опущеному стані	1300/350 мм
Діаметр колеса	4x127 мм
Габаритний розмір	(ДхШхВ) 910x500x970
вага	105 кг

Рис. В.1. - Штабелер ручний з електропідйомом Skiper SKD 1530

Характеристики обладнання	
Тип штабелера	З електропідйомом
Продавець	https://ssk-market.com.ua/catalog/oborudovanie
Ціна	84051 грн
Вантажопідйомність техніки	1500 кг
Висота підйому вил	2500 мм
радіус повороту	1505 мм
батарея	12/120 В/Ач
центр завантаження	500 мм
Висота опущених вил	90 мм
Відстань від коліс до вил	745 мм
Колісна база	1265 мм

Розподіл навантаження по осях з вантажем пер / зад	611/1319 кг
Розподіл навантаження по осях без вантажу пер / зад	325/105 кг
Колія пер / зад	700/510
Дорожній просвіт	21 мм
Швидкість підйому / опускання	0,08/0,15 м/с
Потужність двигуна підйому	2 кВт
колеса	180x50мм, поліуретан
ролики	80x93 мм, поліуретан
довжина вил	1070 мм
Ширина вил	295-930 мм
особливість	розсувні вила
Габаритний розмір	(ДxШxВ) 1565x955x2090 мм
вага	535 кг

Рис. Г.1. – Зовнішній вигляд вантажного автомобіля Hyundai HD35L

Характеристики двигуна Hyundai HD35L

Характеристики	Значення
Модель	D4CB
Тип двигуна	з турбокомпресором
Об'єм, см ³	2497
Максимальна потужність к.с. / об	130
Макс. крутий. момент. кг. м / об	255/2000
кількість циліндрів	4, рядне
Паливна система	Common rail
Паливний бак, л	65
Екологічний стандарт	Євро-5